

بررسی تأثیر فناوری اطلاعات و ارتباطات بر فرایند تعلیم و تربیت از دیدگاه دانشجویان دانشگاه یزد

نویسنده‌گان: محمد افخمی عقداً محمود کمالی زادچ** نادره شکوه راوه**

*نویسنده مسئول: دانشجوی دکتری علوم تربیتی دانشگاه صدرالدین عینی تاجیکستان، کارشناس ارشد تکنولوژی آموزشی

دانشگاه علوم پزشکی شهید صدقی یزد.
Email: Afkhma@yahoo.com

*استادیار روانشناسی تربیتی دانشگاه پیام نور یزد

** استاد گروه علوم تربیتی دانشگاه صدرالدین عینی تاجیکستان

طلوغ بهداشت

چکیده

سابقه واهداف: نظام آموزش عالی به عنوان متولی اصلی درخشش‌های آموزشی و پژوهشی و در راستای تعلیم و تربیت نیروهای متخصص و کارآمد هر کشور نقش داشته که با تأثیر پذیری از فناوری‌های اطلاعات و ارتباطات نوین موجب ارتقاء سطح دانش عمومی و مهارت متخصصان در همه سطوح می‌گردد. در نهایت تأثیرات عمیقی بر زندگی انسانها داشته است که مهمترین و عمیق ترین این تأثیرات در زمینه‌های آموزش و یادگیری و به عبارتی تعلیم و تربیت می‌باشد.

روش بررسی : پژوهش حاضر از نوع توصیفی- تحلیلی مقطعی می‌باشد و بر روی ۴۰۶ نفر از دانشجویان دانشگاه یزد که به روش تصادفی طبقه‌ای انتخاب شده اند انجام گردید. ابزار جمع آوری داده‌ها پرسشنامه محقق ساخته بود که روایی پرسشنامه توسط متخصصین مربوطه تائید و پایایی آن با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ ۸۲۷ محاسبه گردید. پس از گردآوری داده‌ها با استفاده از نرم افزار spss به منظور توصیف داده‌های شاخص‌های فراوانی، درصد، میانگین و انحراف معیار و برای آزمون فرضیه‌ها از آزمون‌های تی تست، Anova یک طرفه، کای اسکوار و آزمون همبستگی پیرسون استفاده گردید.

یافته‌ها: پس از تجزیه و تحلیل داده‌ها مشخص گردید که ۳۹/۲ درصد دانشجویان کمتر از یک ساعت و ۶۰/۸ درصد بیشتر از یک ساعت در روز از تلویزیون استفاده می‌کنند و ۵۸/۷ درصد کمتر از یک ساعت و ۴۱/۳ درصد بیشتر از یک ساعت در روز از اینترنت استفاده نمودند. از دیدگاه آنان اعتیاد آورترین وسائل ارتباط جمعی به ترتیب اینترنت، تلفن همراه، ماهواره، تلویزیون، کتاب و رادیوییان گردید. همچنین بین استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات با رشد تعلیم و تربیت در دانشجویان رابطه معناداری وجود دارد ($p < 0.001$). وین هیچکدام از متغیرهای دموگرافیک (سن، جنس، وضعیت تا هل، شغل پدر، شغل مادر، محل سکونت و گروه تحصیلی) با استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات رابطه معناداری وجود ندارد.

نتیجه گیری: در این مطالعه فناوری اطلاعات و ارتباطات و وسائل ارتباط جمعی بر تعلیم و تربیت تأثیر گذاری بسیار بالایی داشته که نهایتاً در روابط اجتماعی آحاد جامعه تأثیر گذاشته و امکان یادگیری را به صورت مستقل افزایش می‌دهد. لذا با بکارگیری فناوری اطلاعات و ارتباطات از ابزاری که قبل از جمع آوری و ذخیره دانش استفاده می‌شد به وسیله‌ای برای تولید دانش تغییر کرده و موجب پیدایش محیط دانش گرا می‌گردد. که خود فرایند تدریس و یادگیری را تسهیل و درنتیجه موجب رشد تعلیم و تربیت افراد می‌شود.

واژه‌های کلیدی: فناوری اطلاعات و ارتباطات، تعلیم و تربیت، دانشجویان

فصلنامه علمی پژوهشی

دانشکده بهداشت یزد

سال یازدهم

شماره: اول

بهار ۱۳۹۱

شماره مسلسل: ۳۴

تاریخ وصول: ۱۳۹۰/۱۰/۱۶

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۰/۱۲/۱۹

مقدمه

از طرفی کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات در دنیای امروز به

شدت در روابط اجتماعی تأثیر گذاشته و آموزش عالی با توجه به قدرت تکنولوژی دیجیتال و گسترش اطلاعات یک انقلاب شگرف علمی و اجتماعی در آن بوجود آمده که بدون کمک فناوری تولید دانش میسر نمی شود(۸).

به علاوه فناوری اطلاعات و ارتباطات می تواند از مشارکت های بین المللی در آموزش و توسعه حرفه ای تعلیم و تربیت حمایت کند(۹).

ورود فناوری های ارتباطی جدید به عرصه آموزش ماهیت فرایند یاددهی - یادگیری دانشگاهی را تغییر داده است. این فناوری ها نه تنها شیوه های آموزش حضوری در دانشگاهها را متنوع ساخته بلکه مرزهای آن را به خارج از دانشگاه توسعه داده و محیط های یادگیری جدیدی را بوجود آورده است (۱۰).

در حال حاضر کشور ایران بر اساس آمارهای منتشره بیش از ۲۵ میلیون جوان دارد (۱۱) که قشر عظیمی از آنها را دانشجویان تشکیل می دهند تأثیر فناوری اطلاعات و ارتباطات در دانشجویان به دلایل مختلف در توسعه اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، سیاسی و تربیتی هر کشوری نقش مهم وارزنه ای دارد لذا این مطالعه با هدف بررسی تأثیر فناوری اطلاعات و ارتباطات بر فرایند تعلیم و تربیت از دیدگاه دانشجویان دانشگاه یزد انجام شده است.

روش بحثی

این پژوهش به صورت توصیفی، تحلیلی مقطعی انجام شد. جامعه مورد مطالعه، تمامی دانشجویان مشغول به تحصیل در دانشگاه یزد، در نیمسال دوم سال تحصیلی ۹۰-۹۱ بود که جمua ۸۷۲۴ نفر شامل ۳۳۲۵ مرد و ۵۳۹۹ نفرزن بود (۱۲).

کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات در جهان معاصر با سرعت فزاینده ای در حال گسترش است و همه ابعاد زندگی از جمله تعلیم و تربیت را در شکل های متفاوت آن دچار دگرگونی کرده است و بعضی از کشورها برای دستیابی به تعلیم و تربیت مطلوب، در زمینه فناوری اطلاعات سرمایه گذاری کرده اند و می خواهند فناوری را برای دستیابی به بهترین و جدیدترین روش ها به کار گیرند تا مزیت هایی برای تعلیم و تربیت داشته باشد(۱).

امروزه فناوری اطلاعات و ارتباطات به عنوان محور توسعه در دانشگاه ها ، مراکز علمی و تحقیقاتی مطرح است تا جایی که امر تأسیس و راه اندازی دانشگاه مجازی امری پذیرفته شده و دامنه نفوذ و گسترش آن نه فقط در کشورهای توسعه یافته بلکه در کشورهای در حال توسعه از جمله ایران به عنوان یک اولویت اساسی در برنامه نظام آموزشی عالی در آمده است. فناوری اطلاعات و ارتباطات در سایر عرصه ها از جمله بخش های بازرگانی ، تجاری ، صنعتی تولید و نشر دانش و اطلاعات، و بیش از همه نهادها و سازمان های آموزشی و نهايیتا فرایند یاددهی و یادگیری را متحول کرده است (۲).

از دهه پایان قرن بیست در بیشتر نقاط جهان جهش قابل توجهی در کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات در آموزش عالی بوجود آمد (۳). به گونه ای که امروزه فناوریهای اطلاعاتی و ارتباطی متنوع این توانایی را دارند که فرایند آموزش و یادگیری را تسهیل کنند (۴-۶). آموزش عالی و دانشگاه در امور آموزشی، فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی تأثیر دارد و سهم پیامدهای آموزش عالی در دانشگاه در امور فوق متفاوت می باشد(۷).

بخش آمار استنباطی برای آزمون فرضیه ها از آزمون های t.test، کای اسکوار، آنوفا یک طرفه، ضریب همبستگی پیرسون استفاده گردید و سطح معناداری آزمونهای آماری با $p \leq 0.05$ در نظر گرفته شد.

یافته ها

در این مطالعه ۴۰۶ نفر از دانشجویان شرکت داشتند که آزمودنی ها ۱۵۱ نفر (۳۷٪) دانشجوی مرد و ۲۵۵ نفر (۶۲٪) دانشجوی زن بودند نتایج نشان داد که از بین دانشجویان مورد مطالعه از لحاظ گروه سنی ۵۷/۶ درصد گروه سنی ۲۱-۲۵ سال ۳۶ درصد ۱۸-۲۰ سال و ۶/۴ درصد ۲۵ سال به بالا بودند. واز نظر وضعیت تأهل ۸۰/۵ درصد دانشجویان مجرد و ۱۸/۵ درصد متاهل می باشند. شغل پدر اکثر آنها آزادبا ۵۲/۶ درصد و ۳۰ در صد کارمند، شغل مادر اکثر آنها خانه دار با ۱/۸۳ درصد خانه دار و ۱۳ درصد کارمند می باشند. ۴۹ درصد ساکن خوابگاه و ۴۱ درصد با خانواده و بیشترین گروه تحصیلی را دانشجویان گروههای علوم پایه با ۸/۴۸ درصد و علوم انسانی با ۸/۳۲ درصد و کمترین گروه تحصیلی گروه هنر با ۷/۲۷ درصد را تشکیل می دانند. نتایج ییانگر این است که ۲/۳۹ درصد دانشجویان کمتر از یک ساعت و ۸/۶۰ درصد بیشتر از یک ساعت از تلویزیون استفاده نموده و همچنین ۷/۵۸ درصد کمتر از یک ساعت و ۳/۴۱ درصد بیشتر از یک ساعت از اینترنت استفاده نمودند (جدول ۱).

نتایج مطالعه نشان داد که دانشجویان اعتماد آورترین رسانه ها را، استفاده از اینترنت (۳۳ درصد)، موبایل (۳/۳۱ درصد)، ماهواره

جهت تعیین حجم نمونه از جدول تعیین حجم نمونه مورگان و کرجسی (۱۹۷۰) استفاده گردید که بر اساس آن حجم نمونه لازم ۳۸۴ نفر وجهت پیشگیری از پدیده افت آزمودنی ها یا نقص پرسشنامه های تکمیلی حجم نمونه ۴۰۶ نفر افزایش یافت. با استفاده از روش نمونه گیری تصادفی طبقه ای به نسبت جمعیت خرد طبقات جامعه آماری، ۱۵۱ نفر دانشجو مرد و ۲۵۵ نفر دانشجو زن انتخاب و اطلاعات جمع آوری گردید. این روش آوری اطلاعات پرسشنامه محقق ساخته می باشد. جهت بررسی روایی محتوایی پرسشنامه به شش نفر از متخصصین علوم تربیتی، روانشناسی تربیتی و آموزش بهداشت ارائه و پس از دریافت جهت بررسی پایایی پرسشنامه با اجرای طرح پایلوت و محاسبه آلفای کرونباخ برابر با ۰/۸۷ تائید گردید.

پرسشنامه مذکور در سه بخش تدوین گردید. بخش نخست اطلاعات دموگرافیک در قالب ۷ سوال شامل (سن، جنس، وضعیت تأهل، شغل پدر، شغل مادر، محل سکونت و گروه تحصیلی)، بخش دوم شامل ۱۱ عبارات سوالی به منظور بررسی تاثیر گذاری عامل فناوری، اطلاعات و ارتباطات بر تعیین و تربیت مجموعا در مقیاس لیکرت ۵ گزینه ای و بخش سوم به لحاظ اهمیت موضوع سه سوال جهت اولویت بندی نظرات دانشجویان درباره میزان اعتماد آور بودن رسانه ها و وسائل ارتباط جمعی و ساعات استفاده از اینترنت و تلویزیون طراحی گردید با مراجعه پرسشگران به محیط آموزشی و کلاسهای درسی دانشجویان، پرسشنامه بین دانشجویان توزیع و پس از تکمیل جمع آوری شد. اطلاعات بدست آمده با استفاده از نرم افزار آماری SPSS (ویرایش ۱۶) و شاخص های آمار توصیفی مانند میانگین و انحراف معیار و درصد و فراوانی و در

افراد معتقد به نقش زیاد و ۱۹/۲ درصد افراد معتقد به نقش خیلی زیاد تأثیرگذاری عامل فوق بر رشد تعلیم و تربیت می باشد که با توجه به آزمون آماری مجذور کای، همبستگی معنی داری بین آنها وجود دارد. ($\chi^2 = ۳۱۲/۱$, $df = ۴$, $p \leq ۰/۰۱$). درصد ۲۷/۴، تلویزیون (۵/۲ درصد)، کتاب (۱/۹۷ درصد) و استفاده از رادیو (۰/۹۸ درصد) بیان داشتند (جدول ۲). دیدگاه دانشجویان در خصوص رابطه تأثیر فناوری اطلاعات و ارتباطات در روند رشد تعلیم و تربیت نشان داد که ۴۸/۷ درصد

جدول ۱: توزیع فراوانی استفاده از تلویزیون و اینترنت بطور روزانه توسط دانشجویان

رسانه	ساعت استفاده	فراوانی	درصد
تلویزیون	کمتر از یک ساعت	۱۵۹	۳۹/۲
	۱-۲ ساعت	۱۰۴	۲۵/۶
	۲-۳ ساعت	۷۷	۱۹
	بیشتر از سه ساعت	۶۶	۱۶/۳
	جمع کل	۴۰۶	۱۰۰
اینترنت	کمتر از یک ساعت	۲۳۹	۵۸/۷
	۱-۲ ساعت	۹۳	۲۲/۹
	۲-۳ ساعت	۳۹	۹/۶
	بیشتر از سه ساعت	۳۵	۸/۶
	جمع کل	۴۰۶	۱۰۰

جدول ۲: توزیع فراوانی انتیاد آورترین وسائل ارتباط جمعی براساس نظر دانشجویان

رتبه	متغیر	فرابانی	درصد
۱	اینترنت	۱۳۴	۳۳
۲	تلفن همراه(موبایل)	۱۲۷	۳۱/۳
۳	ماهواره	۱۱۱	۲۷/۴
۴	تلویزیون	۲۱	۵/۲
۵	کتاب	۸	۱/۹۷
۶	رادیو	۴	۰/۹۸
	جمع	۴۰۵	۱۰۰

۵۹ درصد با شغل کارگر، ۷۸/۴ درصد دانشجویانی که شغل مادرشان آزاد، ۶۸/۲ درصد خانه دار و مادران باشغلهای متفاوت ۶۶/۶ درصد و کارمند ۶۵/۴ درصد معتقد به نقش زیاد و خیلی زیاد تأثیر عامل فناوری اطلاعات و ارتباطات بر تعلیم و تربیت شدند.

نتایج جدول ۳ بیانگر این است که ۷۳ درصد دانشجویان در گروه سنی ۲۵ سال به بالا، ۶۸/۷ درصد در گروه سنی ۲۵-۲۱ سال، ۶۹/۱ درصد مردان و ۶۹/۵ درصد زنان، ۶۹ درصد مجردین ۶۱/۳ درصد متاهلین ۷۵ درصد مطلقه ها، ۷۱/۳ درصد دانشجویانی که شغل پدرشان آزاد، ۶۷/۴ درصد باشغل کارمند،

جدول ۳: توزیع پراکندگی دیدگاه دانشجویان در باره نقش عامل فناوری اطلاعات و ارتباطات در روند رشد تعلیم و تربیت بر اساس متغیرهای دموگرافیک

متغیرهای دموگرافیک	ارزش											
	متوجه						فرمودن					
	Pv	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد
سن به سال	۷۴	۶۸	۱	۴۸	۷	۲۸۸	۴۲	۴۳	۶۳	۲۲.۶	۳۳	۱۸-۲۰
به بالا	--	-	۳۸	۹	۲۷.۳	۶۴	۵۱.۷	۱۲۱	۱۷	۴۰	۲۱-۲۵	
زن	۴۹	۳۹	۱	۴.۳	۱۱	۲۶	۶۷	۴۷	۱۲۰	۲۲	۵۶	مرد
مرد	-	-	۳.۳	۵	۳۰.۴	۴۶	۵۱.۶	۷۸	۱۴.۵	۲۲	۳۶	آزاد
متاهل	۳۷	۰	۰	۴.۲	۱۴	۲۶	۸۶	۴۹.۵	۱۶۲	۲۰	۶۵	وضعیت تأهل
مطلقه	۰	۰	۱.۳	۱	۳۶	۲۷	۴۸	۳۶	۱۳.۳	۱۰	۱۰	کارمند
بیکار	۰	۰	۲۵	۱	۰	۰	۰	۰	۰	۷۵	۳	کارگر
سایر	۰	۰	۰	۴.۳	۹	۲۴.۲	۵۱	۵۰.۹	۱۰۷	۲۰.۴	۴۳	آزاد
پسر	۰/۸۳	۱	۱.۶	۲	۳۰	۳۶	۵۱.۶	۶۲	۱۵.۸	۱۹	۱۹	با خانواده
بیکار	۰	۰	۴.۵	۱	۳۶.۳	۸	۴۰.۹	۹	۱۸.۱	۴	۰	سایر
سایر	۰	۰	۰	۱.۰	۲	۳۰	۶	۴۵	۹	۱۵	۳	کارمند
خانه دار	۰	۰	۳.۷	۱	۳۷	۱۰	۳۳.۳	۹	۲۵.۹	۷	۰	شغل پدر
ازاد	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	شغل مادر
کارمند	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	متاهل
سایر	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	مطلقه
خواگاه	۰/۴۹	۱	۴.۴۵	۹	۳۰.۶	۶۲	۴۸	۹۷	۱۶.۳	۳۳	۰	آزاد
استیجاری	۰	۰	۱۰.۸	۴	۲۹.۷	۱۱	۴۳.۲	۱۶	۱۶	۶	۰	کارمند
علوم انسانی	۰	۰	۰	۳.۷۵	۵	۲۸	۳۷	۴۹.۶	۶۶	۱۸.۸	۲۵	سایر
علوم تجربی	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	متهم
فني و مهندسي	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	متهم
کشاورزی	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	متهم
هر	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	متهم

محل سکونت ۴۱/۱ درصد با خانواده و ۴۹/۸ درصد در خوابگاه که با تحقیق کریمی علیوجه مشابه می باشد(۱۴). یافته های مطالعه حاضر نشان داد که استفاده از عامل فناوری اطلاعات و ارتباطات بر روند رشد تعلیم و تربیت دانشجویان تأثیرگذار و رابطه آن معنادار می باشد که حسن زاده در پژوهش خود بیان می کند که عامل فوق در دنیای امروز به شدت در روابط اجتماعی تأثیر گذاشته است و معنی دار می باشد (۱۵). همچنین عطاران عنوان می کند که ورود فناوری اطلاعات و ارتباطات جدید در عرصه آموزش ماهیت فرایند یاددهی و یادگیری دانشگاهی را تغییر داده است(۱۰). ایسن باج و تیسا تن در پژوهش خود بیان می کنند یکی از بهترین روش های آموزشی در قشر جوان استفاده از وسایل دیداری، شنیداری و فناوری اطلاعات است و هر چه این وسایل با توجه به سن و فرهنگ جامعه مورد نظر جذاب تر باشد نتیجه آموزش مثبت تر خواهد بود ولی وجود اطلاعات گسته و پراکنده و دسترسی محدود به منابع و پایین بودن سواد از مشکلات و چالش هایی است که کشورهای در حال توسعه در استفاده از این فناوری با آن روبرو هستند(۱۶،۱۷).

کریمی علیوجه بیان می کنندین نظرات دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاههای اصفهان و صنعتی اصفهان در خصوص کاربست فناوری و اطلاعات و ارتباطات در فرایند یاددهی و یادگیری تفاوت وجود دارد(۱۴).

ثمری بیان می کند بین دانش و آگاهی معلمان از فناوری آموزشی و بین وجود وسایل آموزشی کاربست فناوری آموزشی از سوی معلمان در فرایند یاددهی و میزان یادگیری دانش

همچنین ۷۴/۱ درصد دانشجویانی که با خانواده زندگی می کنند، ۶۴/۴ درصد ساکن خوابگاه و ۵۹/۲ درصد دانشجویان مستأجر، دانشجویان فنی مهندسی ۷۴/۵ درصد، علوم انسانی ۶۸/۴ درصد، علوم تجربی ۶۷/۵ درصد، هنر ۵۴/۵ درصد و کشاورزی جمعاً ۵۳/۷ درصد، معتقد به نقش زیاد و خیلی زیاد تأثیر عامل فناوری اطلاعات و ارتباطات در تعلیم و تربیت شدن.

نتایج آزمون همبستگی پیرسون نشان داد بین سن دانشجویان با نظر آنها در باره تأثیراستفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات رابطه معناداری وجود ندارد($P=0/74$) همچنین با استفاده از آزمون χ^2 مستقل نوع جنسیت با استفاده از عامل فوق با($P=0/49$) رابطه ای وجود ندارد و متغیرهایی چون وضعیت تاہل ($P=0/37$) شغل پدر ($P=0/64$), شغل مادر ($P=0/49$) نوع سکونت ($P=0/06$) و گروههای تحصیلی ($P=0/8$) با عامل فناوری اطلاعات و ارتباطات بر اساس آزمون آنوار آنوار رابطه معناداری وجود ندارد.

بحث و نتیجه گیری

جامعه نمونه مورد بررسی متشکل از ۱۵۱ نفر دانشجوی مرد (۳۷/۲ درصد) و ۲۵۵ نفر دانشجوی زن (۶۲/۸ درصد) می باشد که ۵۷.۶ درصد در گروه سنی ۲۱-۲۵ سال می باشند و ۸۰/۵ درصد مجرد که در مطالعه علوی و همکاران که در سال ۱۳۸۸ در اصفهان انجام شد ۳۷/۷ درصد شرکت کنندگان مرد و ۶۳/۳ درصد زن بودند و میانگین سن نمونه حاضر ۲۳ سال و ۸۲ درصد مجرد بودند که با نتایج این تحقیق مشابه می باشد (۱۳). از نظر

در تحقیق حاضر ۶۷ درصد گروههای ۱۸-۲۰ سال، ۶۸ درصد

۲۱-۲۵ سال و ۸۸/۴ درصد گروه ۲۵ سال به بالا معتقد به تأثیر استفاده از رسانه های گروهی در روند رشد تعلیم و تربیت به صورت خیلی زیاد و زیاد می باشد که در گاهی بیان کرد استفاده از رسانه ها به صورت مناسب باعث ایجاد دوستی و صمیمت که خود از عوامل موثر در تعلیم و تربیت می باشند می گردد که اگر به صورت اعتیاد در آید باعث نابودی انسان ها می گردد(۲۷).

تمام متغیرهای دموگرافیک چون سن، جنس، وضعیت تأهل، شغل والدین، نوع سکونت و گروه تحصیلی، ۵۴ درصد به بالابطرور زیاد و خیلی زیاد عامل اجتماعی مذکور را موثر بر رشد تعلیم و تربیت دانستند.

علویجه، قریشی، کریمی، پرویزی، متیمور، ساجدیان و قانعی راد موضوع فوق را تائیدو نتایج پژوهش آنها با پژوهش حاضر همخوانی دارد (۱۵ و ۳۱-۲۷).

بین سن افراد با دیدگاهشان درباره نقش عامل فناوری اطلاعات و ارتباطات در روند رشد تعلیم و تربیت با همدیگر رابطه همبستگی معنادار مشاهده نگردید. از آنجا که هیچ سابقه پژوهشی قبلی این موضوع را بررسی نکرده است. لذا در تبیین این یافته دو دلیل محتوایی و روش شناختی می توان ارائه کرد. از لحاظ متن بررسی رابطه این دو متغیر براساس این نتیجه به نظر می رسد دانشجویان در هر سطح سنی که باشند دیدگاه متفاوتی نسبت به نقش عوامل نداشته و نوعی یکنواختی در دیدگاه هها وجود دارد اما دلیل مهمتر ممکن است روش شناختی باشد از آنجا که اکثر دانشجویان در یک دامنه سنی مشخص و محدود هستند، پراکنده‌گی دیدگاهها در دامنه سنی به خوبی نشان داده

آموزان رابطه مثبت و معنی دار وجود دارد(۱۸).

تحقیقات کریمی، ثمری نیز بیانگر تأثیر مثبت به کارگیری فناوری اطلاعات و وسائل آموزشی و رسانه ها در امر تدریس و یادگیری می باشد و رابطه آن معنی دار می باشد (۲۰، ۱۹).

در پژوهش حاضر به ترتیب اعتیاد آورترین رسانه ها و وسائل ارتباط جمعی عبارتند از اینترنت، تلفن همراه، ماهواره، تلویزیون، کتاب و رادیو که حسن زاده مطرح می نماید که در حقیقت افرادی که ساعت ها از اینترنت استفاده می کنند می توانند به اینترنت وابسته شوند. همچنین استفاده از تلفن همراه به خصوص در ارسال پیام کوتاه به وسیله آن در بسیاری از کشورهای توسعه یافته و نیافته بخش مهمی از زندگی جوانان و نوجوانان را به خود اختصاص داده است(۱۵). لی، پیرس، کاواسکاکی، ایکاراشی در تحقیقات خود بیان نمودند که کاربرد زیاد تلفن همراه موجب کاهش مناسبات و روابط اجتماعی، اضطراب اجتماعی و کاهش روابط چهره به چهره، حس سرزنش در خود، اختلال در برنامه های روزانه و طرد شدن توسط دیگران که نهایتا مشکلات تربیتی را برای سینین مختلف به دنبال دارد (۲۴-۲۱). دانشور در تحقیق خود بیان می کند که دانش آموزان در بعضی از فعالیت های روزانه بیش از ۲ ساعت وقت خود را به تماشای تلویزیون و فعالیت های هنری و استماع رادیو اختصاص می دهند که با مطالعه فوق همخوانی دارد(۲۵).

در پژوهش حاضر ۵۸/۷ دانشجویان کمتر از یک ساعت و ۴۱/۳ درصد دانشجویان بیش از یک ساعت روزانه از اینترنت استفاده می کنند که میرزاپی به این نتیجه رسید که دانشجویان به طور متوسط روزانه ۲ ساعت از اینترنت استفاده می کنند. که با تحقیق فوق هم خوانی دارد (۲۶).

بودند. که خود باعث کم شدن دامنه پراکنده‌گی شده و لذا رابطه‌ها به خوبی نشان داده نمی‌شد.

در تحلیل و بررسی عوامل اجتماعی موثر در نظام تحصیلات عالی، به نظر می‌رسد از آنجا که دانشجویان با سوابق تحصیلی مختلف به ادامه تحصیل در گروههای تحصیلی دانشگاهی وارد می‌شوند. لذا نمی‌توان با قاطعیت گفت که مبانی تفکر و شیوه اندیشیدن دانشجویان در هر گروه مختلف گروه تحصیلی حتماً با مبانی علمی و روش شناختی علوم در همان گروه تحصیلی پیوند خورده است و لذا نمی‌توان انتظار داشت فاصله دانشجویان در یک گروه تحصیلی با دیدگاههای دانشجویان نسبت به یک موضوع متفاوت باشد و وقتی الگوهای تفکر درباره یک موضوع در یک سمت و سو نباشد طبعاً تفاوت‌های جزئی نمی‌تواند تأثیر گذار باشد نهایتاً این پژوهش بامحدودیت‌هایی چون بی‌حوصلگی دانشجویان جهت تکمیل پرسشنامه و از طرفی تعطیل شدن دانشگاه با توجه به امتحانات پایان ترم، موجب طولانی شدن مدت زمان تکمیل پرسشنامه گردید. با توجه به اهمیت دوره دانشجویی و موضوع تأثیر عوامل اجتماعی متفاوت بر تعلیم و تربیت با توانمند کردن این قشر آینده ساز می‌توان گامی به سوی جامعه سالم برداشت.

نشده بنابراین با فاصله سنی سه یا چهار سال، افراد تفاوتی نسبت به نگرش بر مقوله مورد بررسی نداشته است.

بین جنسیت و عامل فناوری اطلاعات و ارتباطات رابطه معناداری وجود ندارد که میرزا^ی در تحقیق خود بیان می‌کند که میزان استفاده از رسانه‌های گروهی در بین دانش آموزان پسر و دختر اختلاف معناداری مشاهده نگردید(۲۶). همچنین بین شغل والدین و عامل فناوری اطلاعات و ارتباطات رابطه معناداری وجود ندارد. جعفر پور و پور محمدی بیان می‌کند بین مشاغل والدین و رشد اجتماعی فرزندان رابطه معناداری وجود دارد (۳۲،۳۳). همچنین عقری بین مشاغل مختلف پدران و رشد اجتماعی فرزندان رابطه معناداری بیان می‌کند(۳۴). که با تحقیق حاضر همخوانی نداشته و تحقیق دانشور و حکاک نیا با نتایج فوق همخوانی دارد(۲۵،۳۵).

در خصوص وضعیت سکونت به نظر می‌رسد دیدگاه و نگرش افراد به مقوله عوامل موثر در روند رشد تعلیم و تربیت از آنجا که یک بافت ذهنی و شناختی دارد و بیشتر به باورهای اجتماعی افراد مربوط می‌شود، نوع سکونت نمی‌تواند این دیدگاه را تغییر دهد. ضمن این که علت روانشناختی دیگر بر عدم تأیید این فرضیه است که اکثر دانشجویان مورد بررسی در این تحقیق از لحاظ نوع سکونت در طبقه دوم یعنی خوابگاه قرار گرفته

References

- 1-Attaran M. Information technology platform for reform in education.Tehran: publication Institute for Development of edcational Technology Smart schools; 2004:17.[Persian]
- 2-Ebadi R. information technology and education.Tehran publication Institute Technology Smart schools; 2005:97-99.[Persian]
- 3- Stnsaker B,Massen P, Borgan M, et al.Use,updating integration of ICT in higher education. Linking purpous people and pedagogy. Higher education 2007; (54):417-433.

- 4- Kirkwood A, Price L. Learners and learning in the twenty – first Century: what do we know about students attitudes towards and experiences of information and communication technologies that will help us design courses? studies in higher education 2005;30(3):257-259
- 5-Passey D. Technology enhancing learning: analyzing use of information and communication technology by primary and secondary school pupils with learners frameworks. The curriculum Journal 2006;16(2):139-166.
- 6-Wang Q. A generic model for guiding the integration of ICT into teaching and learning. innovations in education and Teaching International 2008;45(4):411-419.
- 7-Hassanzadeh M, Examining the role of higher education and economic and social advancement of women, Journal of Educational Research Branch of Azad University, Isfahan, 2006; 12: 71-86.[Persian]
- 8-Farajollahi M,Zarif sanaeiyN. information and communication technology-based education in higher education, Journal training of strategy 2009; 4:167-171.[Persian]
- 9-Zamani B,Karimi M, Approaches to training new era of ICT skills in teacher, Journal of Informatics Society of Iran 2007; 29.[Persian]
- 10-Attaran M. Virtual university: Re-reading existing narrations; Q J Res Plann Higher Education 2007; 13(1):53-73. [Persian]
- 11-Zanjani H. Population. Development and Fertility health.tehran: Boshra Publishing; 2006: 74. [Persian]
- 12- Statistical Yearbook of Yazd, Yazd County Planning Department Office of Statistics 2010:602.[Persian]
- 13-Alavi SS, Jannatifard F, Maracy M, et al.The Psychometric properties of Generalized Pathological internet use school (GPIUS) in internet users students of Isfahan university, knowledge and research Journal 2008;4:79-87.[Persian]
- 14-Karimi Alavijeh M, Sharif Khlifa Soltani S, Bakhtiyar Nasrabadi H. The prospect of applying ICT in the learning process and higher education. Journal of Higher Education of Iran, 2009;45:179-198. [Persian]
- 15- Hassanzadeh R, Rezaei A. Pathology of information technology and communications students, Journal of Information Technology in communication Educational Sciences 2010;1(1):20-28. [Persian]
- 16-Eysenbach G, Jadad AR. Evidence-based parient choice and consumer health informatics in the internet age. J Med Internet Res 2001;3:19.
- 17- Tessa T, Torres E. Disseminating helath information in developing countries the role of the internet. Lobal programme on evidence for heatlh policy. World health organization. 2003.

- 18-Samary A, Atashak M.The amount of knowledge and application of educational technology in improving the quality of the learning process of students by teachers.Journal of Technology Education 2009;4(2):101-110. [Persian]
- 19-Karimi J. A situation analysis of equipments and environment of High school of Fars province in relation to the second development program. [Msc. Thesis].isfahan university 2008.
- 20-Samary A.assessment system and its relation to the promotion of primary education system outputs quality [MS Thesis] University of Tehran 2008
- 21- Li Y.(Boni) How the cell phone became the most important interactive communication medium in today's China. Technology in Society 2009;31: 53-55.
- 22- Pierce, T: Face-to-face communication versus technological communication among teens. Computers in Human Behavior.Social anxiety and technology 2009; 25(6): 1367-1372
- 23-Kawasaki N, Tanei S, Ogata F, et al. Survey on cellular phone usage on students in Thailand. Journal of Physiological Anthropology 2006;25: 377–382.
- 24-Igarashi T, Motoyoshi T, Takai J.The text messaging addiction scale: Factor structure, reliability, and validity. Paper presented at the 6th Conference of the Asian Association of Social Psychology, Wellington 2005, New Zealand
- 25-Daneshvar Moghaddam M. Comparison social growth of middle school girls and boys in Marvast 2005-2004[MA theses] Yazd University.
- 26-Mirzaei S A, KhosrowJrdy M. Review addiction in adolescents. strategy Journal 2009 ;18(53): 213-225. [Persian]
- 27-Qureshi Rod F,Sedaghat K.examine the role of cultural factors social, related to the formation of social trust citizens of Tabriz. Isfahan University Research Journal 2009;20 (36):75-102. [Persian]
- 28 - Parvizi S, Ahmadi F. Peer groups and health faiz 2006;10(4): 46-51.[Persian]
- 29-Montemayor R.Parents and adolescents in conflict. In Muuss, R.E.Adolescent behavior and society 4 th ed.New York, McGraw-Hill. publishing Co;1990
- 30- Sajedyan M, review ways to enhance the skills of secondary school students in Yazd.[MA thesis].Yazd University 2006.
- 31- Qane'ii Rad M,Khosrokhavar F. look at the cultural factors, the increased entry of girls, university,WomenJournal of Politics2006,4(16):115-138.[Persian]

-
- 32- JafarpourH. Evaluation of the social growth of high school students in the mazandran,[MA thesis]. mazandran university 1998.[Persian]
- 33-Pour-Mohammadi S. examining ways to increase social skills and high school male students in a district of Yazd.[MA thesis]. Yazd university 2004.[Persian]
- 34-Abqry J. Measuring the impact of social development and school factors on the pre-university students in Yazd. [MA thesis]. Yazd university. 2001.[Persian]
- 35- Hakkaknia S, examining ways to increase social skills courses girls students in Yazd .[MA thesis]; Yazd university 2007. [Persian]

The Effect of Information and Communication Technology (ICT) on the Education Process from the Perspective of Yazd University Students

Afkhami Aqda M*(Ph.D) Kamali Zarch MPh.D Shokorawa N***Ph.D**

*PhD Student in Educational Sciences, Sadreddin Eine University, Dushanbe,Tajikistan Department of Educational Technology, ShahId sadoughi University of Medical Sciences,Yazd,Iran

**Assistant Professor, Department of Educational Psychology,Peyamnour University,yazd,Iran.

*** Professor, Department of Educational Sciences, Sadreddin Eine University,Dushanbe, Tajikistan.

Abstract

Background: ICT has had a profound influence on human life. Perhaps its most important and profound influence is on learning and education. Moreover, Higher education system considered as the main custodian in education and research sectors acts in specializing efficient personnel and enhancing public knowledge and professional skills in all levels of the country.

Methods: This descriptive cross-sectional study was performed on 406 students of Yazd University who were selected by stratified random sampling method. Data collection tool was a questionnaire its validity of which was confirmed by relevant experts and its Cronbach alpha reliability was also calculated ($P<82.7$). After data collection using spss software, the frequency, percentage, mean, standard deviation, one-way anova, chi-square and Pearson correlation tests were used to analyze data.

Results: Data analysis revealed that 39.2% of students watch TV less than an hour daily, but 60.8% watch more than an hour ; also 58.7% of students use internet less than an hour but 41.3% use more than an hour.

Internet, mobile, satellite, television, books, and radio were mentioned as the most appealed to by the students respectively. Use of FCT had significant relationship with students' improvement ($P<0.001$).There was no significant relationship between ICT and demographic variables: age, sex, marital status, occupation of parents, place and educational group.

Conclusions: In this study, ICT and media education were found to have high effect on social relations in society as well as increase probability of independent learning. ICT which was formerly used to collect and store data, nowadays has made a change in its role and is used as a tool for data production thus facilitating learning and teaching process.

Keywords: ICT, Education, Student